

Проблеми та перспективи розвитку міського пасажирського транспорту на прикладі м. харкова

Є. М. КАЙЛЮК, І. М. КРИШТОПЕЦЬ

Харківська національна академія міського господарства

Роль міського пасажирського транспорту (МПТ) в житті сучасного міста важко переоцінити, адже нормальна діяльність міських суб'єктів господарювання та комфортне життя населення неможливі без забезпечення якісними транспортними послугами. Актуальність даного питання обумовлена соціальною значущістю МПТ, наявністю значного числа збиткових підприємств цього профілю, їх недостатнім фінансуванням державою, низьким коефіцієнтом оновлення рухомого складу, великою кількістю пільгових пасажирів, що призводить до зниження якості послуг МПТ та рівня безпеки перевезень.

На сьогодні елементи системи МПТ м. Харкова функціонують не узгоджено як між собою та іншими підгалуззями міського господарства, так і стосовно споживача – населення міста. Електричний транспорт поступово витісняється з вулиць міста автомобільним. Тролейбусним та автобусним транспортом користуються переважно пільгові категорії населення. Значна частина пасажирів віддає перевагу маршрутним таксі через скорочення часу на проїзд. Збільшення кількості індивідуальних транспортних засобів на вулицях великих міст ускладнює організацію перевезень пасажирів транспортом загального користування, що зумовлює доцільність формування в містах зон громадського транспорту.

Аналіз даних за останні роки показав, що в функціонуванні традиційного комунального транспорту існує ряд проблем: нераціональний розподіл видів транспорту; незадовільний стан дорожнього покриття; відсутність єдиного координаційного центру; відсутність деталізованої схеми руху транспорту на маршруті з зазначенням розкладу руху; надмірне завантаження в години пік та нерегулярність у вечірні години; зношеність тролейбусного парку; низька культура обслуговування пасажирів; високий рівень викидів шкідливих речовин в атмосферу.

Для визначення ставлення пасажирів до якості транспортного обслуговування було проведено маркетингове дослідження, а саме – опитування. Аналіз оцінок виявив особливу невдоволеність рівнем комфортності перевезень, неповним інформуванням, швидкістю руху, відсутністю розкладу та недотриманням інтервалу руху. Тому для покращення привабливості МПТ необхідно: по-перше, оновити тролейбусний та трамвайний парк, що задовольнить потреби споживачів у комфорті та швидкості; по-друге, оптимізувати схему руху, забезпечивши таким чином потребу в зручності та інтенсивності курсування; по-третє, треба створити єдиний координаційний центр руху, визначити розклад руху транспорту, забезпечивши задовільний режим руху у вечірні години та доступ до нього споживачів.

У великих містах з розвинутим транспортним господарством виникає проблема організації ритмічної роботи МПТ. Одним із ефективних шляхів вирішення перелічених проблем м. Харкова та першим кроком на шляху наближення до організації пасажирських перевезень європейських країн може стати запровадження автоматизованої системи диспетчерського управління міським пасажирським транспортом (АСДУ МПТ). Як показує досвід експлуатації таких систем в інших країнах, їх впровадження дозволяє підняти доходи транспортних підприємств на 18-24% і поліпшити якість обслуговування населення.

Розрахунок економічної ефективності впровадження АСДУ в м. Харкові показав, що дана система має місце бути, адже щоденний дохід підприємства виростає на 12500 грн., що у рік складе – 4562500 грн., а період окупності інвестицій менше одного року. АСДУ допоможе вивести транспортні підприємства з важкого збиткового становища, підвищити їх конкурентоздатність і популяризувати громадський транспорт серед широких верств населення.